

3. Roman C. Studiu privind potențialul motric al elevilor din clasa a IV-a la evaluarea predictivă. În: *Analele Univ. Oradea*, 2002, p. 207-213.

4. Гужаловский А. А. *Основы теории и методики физической культуры*. Москва: ФУС, 1986. 356 с.

5. Холодов Ж. К., Кузнецов В. С. *Теория и методика физического воспитания и спорта. Учебник для институтов физкультуры*. Москва: Academia, 2003. 478 с.

INFLUENȚA MIJLOACELOR SPECIFICE EDUCAȚIEI FIZICE ASUPRA CORECTĂRII DISGRAFIEI LA ELEVII CLASELOR PRIMARE

Goncearuc Svetlana, Lupuleac Victoria,
Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău

Keywords: *physical education, graphical disorder, methods and means, psychomotricity, an experimental project of the program.*

Abstract. *There were elucidated a number of notions that are connected to morphofunctional development, motor and psychomotor development; were revealed particularities of the graphical disorders at the primary form's pupils; it was revealed the problem of, motor and psychomotor underdevelopment of the pupils with dysgraphia. At the same time it was elaborated a Pedagogical model of the influence of the specific physical education methods for the correction of graphical disorders at the primary form's pupils.*

Actualitatea. Educația fizică are un rol decisiv în dezvoltarea psihofizică și formarea personalității elevilor în ansamblu. Educația psihofizică, la rândul său, reprezintă activitatea de formare-dezvoltare a personalității, proiectată, realizată și promovată prin valorile pedagogice fundamentale care cultivă și întrețin sănătatea generală a organismului în creștere, reprezentând o dimensiune generală a educației [32, p. 230].

Actualitatea temei abordate este determinată de valorificarea activităților educației fizice în cadrul procesului didactic în scopul corectării disgrafiei la elevii claselor primare.

Apreciind contribuția semnificativă a cercetărilor realizate de specialiștii în domeniu: N. Bucun [1], V. Rusnac [9], G. Burlea [5], Н.А. Бернштейн [11], I. Boian [3], Păunescu C. [9], И. Н. Садовникова [11], Т.Е. Виленская [12] privind rolul dezvoltării fizice în corectarea disgrafiei la elevii din clasele primare, constatăm abordări tangențiale a problemei cercetate care permit să conchidem că această tematică necesită o aprofundare detaliată prin prisma interdisciplinarității și a descrierii sistemice a problemei investigate, ce ar înlesni dezvoltarea calității învățământului și a contextului social, în general.

Scopul cercetării constă în elaborarea și implementarea Modelului pedagogic de influență a mijloacelor specifice educației fizice asupra corectării disgrafiei la elevii claselor primare.

În conformitate cu problema cercetării, am presupus că mijloacele specifice educației fizice pot avea un aport direct în diminuarea tulburărilor procesului de scriere. În urma efectuării unui complex de exerciții fizice, variate după forma și conținut, capacitatea motrică a individului crește, sporește valoarea sa biologică, asigurând premise optime pentru o activitate intelectuală de un nivel sporit. Între starea de sănătate fizică și psihică a omului și capacitatea sa intelectuală există o relație strânsă, de condiționare în sensul: sănătate – capacitate intelectuală. Concomitant, ceea ce este important se normalizează și se stabilizează

procesul de excitare și inhibare a sistemului nervos atât de necesare în formarea imaginilor grafice.

Realizând o analiză a curriculumului de Educație fizică la clasele primare, am constatat că este redat un volum mic de elemente de jocuri (dinamice, sportive). La fel se observă insuficiența de mijloace pentru dezvoltarea particularităților psihomotrice și motorice ”fine”.

Astfel, scopul prioritar al procesului educațional la educația fizică în ciclul primar este unul prea general, care nu corespunde cerințelor specifice procesului de recuperare a deficiențelor fizice, în general, și a tulburărilor de învățare, în particular.

Deducem că există unele lacune precum lipsa metodelor și mijloacelor specifice pentru corectarea disgrafiei la elevii claselor primare. Urmărilor acestei lacune le putem evidenția în reușita elevilor.

Astfel, am ajuns la concluzia că este necesar de a elabora un model pedagogic experimental de influență a mijloacelor de educație fizică specifică în scopul corectării disgrafiei la elevii claselor primare care prin conținut și organizare să activeze la elevi nivelul de afectivitate pozitivă și de motivație față de aceste activități prin metode specifice orientate spre jocuri didactice cu conținut motric pentru dezvoltarea fizică generală, psihomotrică, cât și a musculaturii fine a mâinii, contribuind la înlăturarea disgrafiei.

În fundamentarea științifică a Modelului elaborat ne-am axat pe unele repere teoretice [4, 6, 7] ce țin de specificul și conținutul Educației fizice al tulburărilor în clasele primare și repere praxiologice [2, 7, 9,] care ne-au oferit variate structuri, forme și metode concrete utilizate în organizarea, desfășurarea, monitorizarea activităților extradidactice de educație fizică pentru corectarea disgrafiei la elevii claselor primare.

În contextul celor expuse, Modelul pedagogic de influență a mijloacelor de educație fizică asupra corectării disgrafiei elevilor din clasele primare (cl. a II-a) a fost structurat după scenariul ce urmează: formularea obiectivelor; algoritmului de corectare a disgrafiei motrice în activitatea extracurriculară de educație fizică în clasele primare; numărul total de lecții pe săptămână, lună, an; planul calendaristic la nivelul incipient, de bază, final de formare a deprinderilor de corectare a disgrafiei motrice; proiectarea modelului unității de învățare pe care îl prezentăm; conținutul-model al exercițiilor fizice speciale și metodica de aplicare.

Pentru o demonstrație mai amplă a modelului am elaborat Stenograma Modelului pedagogic de influență a mijloacelor specifice educației fizice asupra corectării disgrafiei (Figura 1).

Perioada de studii, cu un număr total de 108 ore pe an, include trei nivele:

I. Nivelul incipient de corectare a disgrafiei motrice orientat spre pregătirea fizică generală.

Perfecțiunea fizică reprezintă un ideal determinat al stării sănătății, al dezvoltării fizice. Obiective de formare a competenței generale la nivel de dezvoltare fizică:

- Formarea capacităților de posedare a tehnicii de realizare a acțiunilor motrice;
- Dezvoltarea armonioasă a calităților motrice de bază, funcționale, aplicative;
- Favorizarea proceselor de creștere și optimizare a dezvoltării fizice a organismului celor care practică exercițiile fizice;

-Formarea unui sistem larg de deprinderi și priceperi motrice de bază, utilitar-aplicative și specifice.

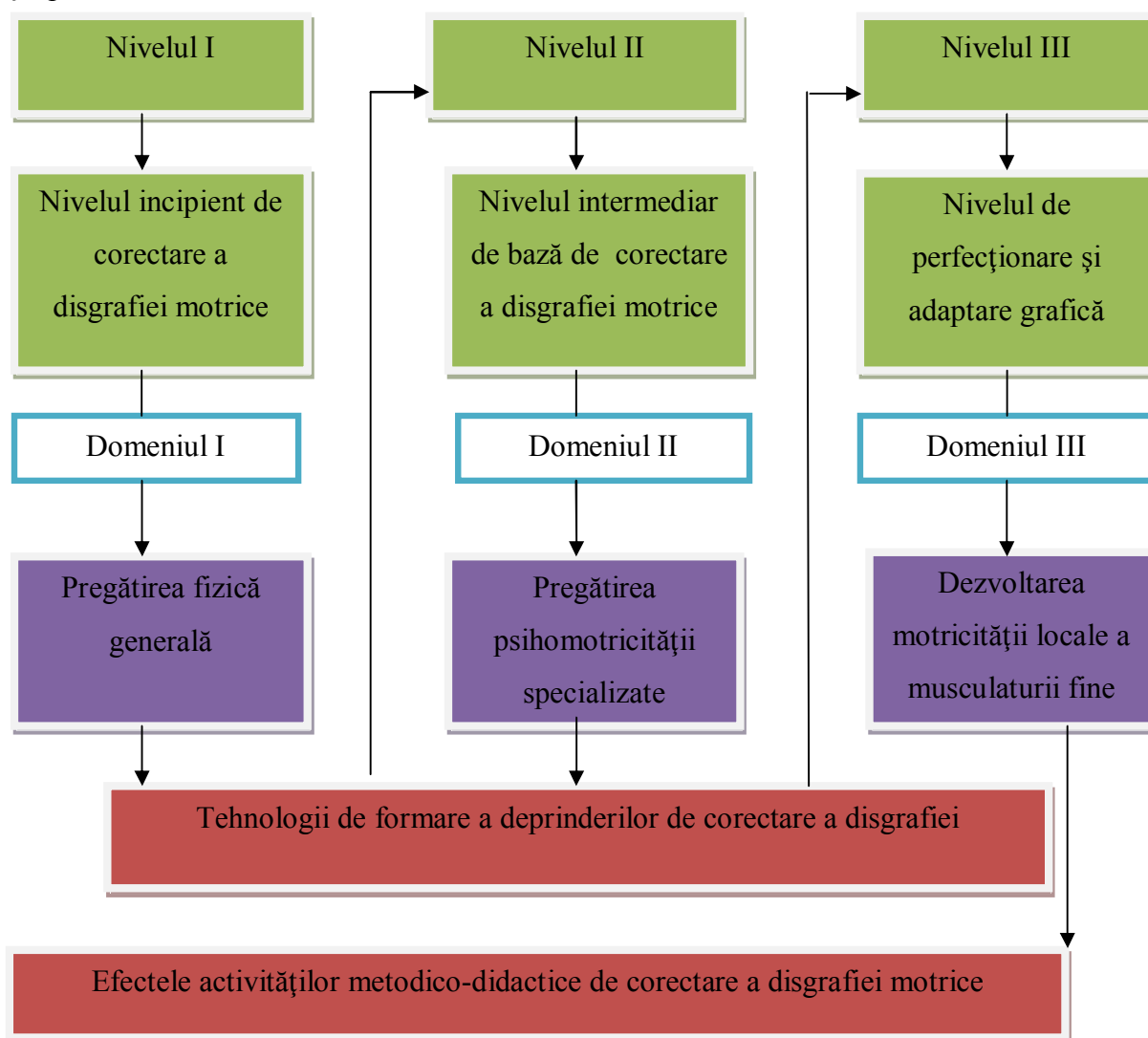

Fig. 1. Modelul pedagogic de influență a mijloacelor de educație fizică asupra corectării disgrafiei elevilor din clasele primare (cl. a II-a)

Acest nivel urmărește perfecționarea dezvoltării fizice și a capacității motrice, întrucât practicarea exercițiilor de dezvoltare fizică generală influențează atât formarea capacității de acționare independentă, cât și de manifestare liberă în mișcarea grafică.

II. Nivelul intermediar de bază în corectarea disgrafiei motrice orientat către dezvoltarea particularităților psihomotrice.

Acest nivel este structurat pe cinci coordonate: schema corporală, structurarea spațială, structurarea temporală, lateralitatea, coordonare, reacții la mișcare. Dezvoltarea particularităților psihomotrice este primordială în corectarea disgrafiei, explicându-se prin faptul că redă o capacitate a orientării pe foaia de hârtie, coordonând cu mișcările implicate în actul grafic, deținem reacția mișcărilor și realizarea personalității copilului disgrafic.

Obiective de formare a competenței generale la nivel de bază:

- Formarea legițărilor mișcărilor care compun acțiunea ce se învață;

- Formarea tehnicilor acțiunilor după caracteristicile ei spațiale, temporale și dinamice;
- Perfecționarea ritmului acțiunii, obținerea unei executări libere a mișcărilor, crearea premizelor executării variate a acțiunii;
- Dezvoltarea chinestezică (percepția complexă a mișcării);
- Formarea capacităților de autocontrol a propriilor acțiuni motrice.

III. Nivelul de perfecționare și adaptare grafică orientat spre dezvoltarea musculaturii fine.

Exercițiile sunt îmbinate cu adoptarea poziției corecte a întregului corp. Ele sunt cu atât mai necesare cu cât avem în vedere și marea varietate a deficiențelor motrice și psihomotrice, determinate de leziunile sistemului nervos central, a dereglărilor cinetice și tonice, a dezorganizării mișcărilor și modificărilor sinchinezilor.

Consemnăm obiectivele de formare a competenței generale la nivel de perfecționare și adaptare grafică orientat către dezvoltarea musculaturii fine:

- Dezvoltarea musculaturii degetelor și a mâinii;
- Formarea preciziei acțiunilor motrice fine;
 - Formarea capacității de coordonare a mișcării mâinii, degetelor;
 - Să dețină agilitatea digitală (capacitatea de a executa mișcări rapide și fine cu degetele).

În Tabelul 1 este prezentată distribuția orelor activității extradidactice pentru corectarea disgrafiei prin mijloacele specifice educației fizice.

Planul de învățământ de distribuție a orelor este elaborat în conformitate cu tipurile de instruire (etapele) și cu semestrele de instruire cu un număr total de 108 ore.

Tabelul 1. Distribuția orelor potrivit modelului experimental pentru elevii clasei a II-a în activitatea extradidactică de corectare a disgrafiei motrice

Nr. crt.	Sistemul metodic-didactic	Nivelul incipient de corectare a disgrafiei	Nivelul intermediar de bază	Nivelul de perfecționare și adaptare grafică	Evaluare	În total ore
1	Pregătirea fizică generală	32	-	-	2	34
2	Pregătirea psihomotricității specializate	-	50	-	2	52
3	Dezvoltarea motricității locale a musculaturii fine	-	-	20	2	22
	În total ore	32	50	20	6	108
	%	29,13%	46,30%	18,52%	5,56%	100%

Acest plan este aplicat de pedagogii de educație fizică, paralel cu orele de educație fizică în cadrul lecțiilor extradidactice. Numărul de ore alocate sunt câte două pe săptămână.

Modelul pedagogic de influență a mijloacelor de educație fizică asupra corectării disgrafiei elevilor din clasele primare a fost elaborat de noi, având la bază unele indicații metodice specifice claselor primare și luând în considerare particularitățile vârstei:

- Se va avea în vedere eliminarea factorilor provocatori de stări anxioase;

- Se vor evita eforturile intense de lungă durată sau pozițiile menținute timp îndelungat;
- Un loc aparte îl vor ocupa execuțiile diferitelor tipuri de prehensiune-libere și asupra unor obiecte de diverse mărimi;
- Se vor executa acțiuni motrice în toate planurile și după toate axele de acțiuni motrice specifice articulațiilor membrilor superioare, respectându-se succesiunea direcțiilor principale;
- Manipularea în toate direcțiile a unor utilaje variate ca dimensiune;
- Utilizarea tehnicilor și procedeele pentru îmbunătățirea indicilor de forță, viteză adresate segmentelor membrilor superioare;
- Utilizarea mijloacelor specifice de rulare a diferitelor obiecte portative (mingi, bastoane);
- Se va ține seama de gradarea progresivă a comenzilor care trebuie executate cu ușurință, rapiditate, exactitate, în ritmuri diferite, până la automatizare;
- Se vor folosi tehnici și procedee de ritmicizare (de la exercitarea în ritm propriu fiecărui subiect, la ritmuri impuse, folosind diferite aparate, instrumente muzicale);
- Se va ține cont de ritmul de execuție care cunoaște o mare variabilitate ca urmare a infantilismului motor în mare parte caracteristic disgrafiei explicabil prin ritmul general de muncă lent;
- Încadrarea tehnicilor și procedeele de exercitare în forme de joc, care să asigure atractivitatea, participarea conștientă și câștigarea încrederii în posibilitățile de executare corectă;
- Se va axa pe aplicarea metodelor de activare a stărilor emoționale pozitive ca să se stabilească progresiv încrederea în posibilitățile proprii de a efectua corect exercițiile, evitându-se eșecurile.
- *Volumul exercițiilor.* Exercițiul de dezvoltare fizică în clasele primare are efect cu condiția realizării a minimum 16-32 mișcări, în funcție de mărimea masei musculare angajate în mișcare. Regimul de lucru de 4x8 timpi la clasele primare pentru fiecare exercițiu trebuie să constituie o regulă de bază.
- *Numărul exercițiilor* utilizate într-o lecție/activitate de corectare a disgrafiei pentru dezvoltarea fizică variază între 5 și 8 în raport cu durata globală a activității și cu timpul dedicat acestei secvențe a lecției. Activitățile unice obligatorii de educație fizică cu durata cea mai scurtă îi vor fi alocate 5 exerciții care vor solicita musculatura capului și gâtului, umerilor și brațelor, cea laterală a trunchiului, cea extensoare a trunchiului și flexoare a abdomenului și cea a membrilor inferioare.

Activitățile de educație fizică de corectare a disgrafiei includ aspecte cognitive, psihomotrice, motrice, afective care vor forma și o personalitate armonios dezvoltată. În activități nu este indicată folosirea aceluiași exerciții, jocuri dinamice, elemente de jocuri sportive. Se va lucra și asupra actelor motrice propunându-se activități la domiciliu. Această activitate se va coordona cu părinții care trebuie convinși de necesitatea ei pentru dezvoltarea psihomotrică și în același timp a corectării disgrafiei.

Concluzii:

1. Studiul științific privind procesul de corectare a disgrafiei prin mijloacele specifice educației fizice a specificat ca mijloc principal al educației fizice exercițiul fizic și a determinat specificul de învățare corectă a acțiunilor motrice, ceea ce a determinat faptul că în învățarea procesului de scriere se pot transfera aceleași aspecte de învățare prin formarea reprezentărilor motrice.

2. Analiza programelor existente de educație fizică a elevilor claselor primare nu prevede corectarea tulburărilor grafice la elevii claselor primare. De aceea, a fost elaborat un model pedagogic - influență a mijloacelor specifice educației fizice asupra corectării disgrafiei care prin aspectul organizațional și de conținut trezește elevilor emoții pozitive, de realizare în cadrul activităților extracurriculare a complexelor de acțiuni motrice, contribuind atât la dezvoltarea fizică generală, cât și motrice fine.

Bibliografie:

1. Bucun N., Guțu Vl., Pogolșa L. *Evaluarea curriculumului școlar perspectivă și modernizare*. Chișinău: Univers Pedagogic, 2009, p. 5.
2. Badiu T. *Motricitatea la vârstă școlară mică, în etapa pubertară și a adolescenței*. În: *Materialele Internaționale Științifice Conference*. Galați, 2008, p. 360-364.
3. Boian I., Hâncu L. *Proiectarea didactică desfășurată a lecțiilor de educație fizică în școala primară*. Chișinău: Maxtipar, 2012, p.7, 18-20.
4. Boian I. *Proiectarea didactică desfășurată a lecțiilor de educație fizică în școala primară*. Cl. a I-II-a. Chișinău: Știința. 2007, p.30-31.
5. Burlea G. *Tulburările limbajului scris – citit*. Iași: Polirom, 2007. 264 p.
6. Cramar M. *Psihologia educației fizice și sportului școlar*. Cluj-Napoca: 1975, p.40-51
7. Carp I. *Noțiuni de bază ale teoriei educației fizice și sportului*. *Recomandări metodice*. Chișinău: INEFS, 2000, p. 5- 28.
8. Grimalschi T., Boian I. *Educația fizică. Ghid de implimentare a curriculumului modernizat pentru treapta primară și gimnazială*. Chișinău: Liceum. 2011. 95 p.
9. Rusnac V. *Psihocorecția dereglărilor scrierii la elevii cu nedezvoltare globală de limbaj: Autoreferat al tezei de doctor în psihologie*. Chișinău: s.n., 1999. 24 p.
10. Păunescu C., Mușu I. *Recuperarea medico-pedagogică a copilului handicapat mintal*. București: Medicală, 1990. 311 p.
11. Бернштейн Н.А. *Физиология движений и активность*. Москва: Наука, 1990, с.121-160.
12. Садовникова И. Н. *Нарушения письменной речи и их преодоление у младших школьников: Учебное пособие* Москва: ВЛАДОС, 1997. 256 с.
13. Виленская Т.Е. *Физическое воспитание детей младшего школьного возраста*. Ростов на дону: Феникс, 2006. 249 с.

TIPURILE DE ERORI ȘI VARIABLELE CU INFLUENȚĂ PERTURBATOARE ÎN PROCESUL DIDACTIC

Juravle Mariana,

Liceul cu Program Sportiv, Suceava, România

Lungu Ecaterina,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău

Keywords: *random errors, systematic errors, „gross” errors, disruptive variables, educational process*

Abstract. *Teaching performance maybe constant to input defaults if the variables of teaching would not act as a disturbing number of variables likely to cause errors in the measurement result. In this case we speak of "accidental error", "systematic errors" or „gross” errors.*